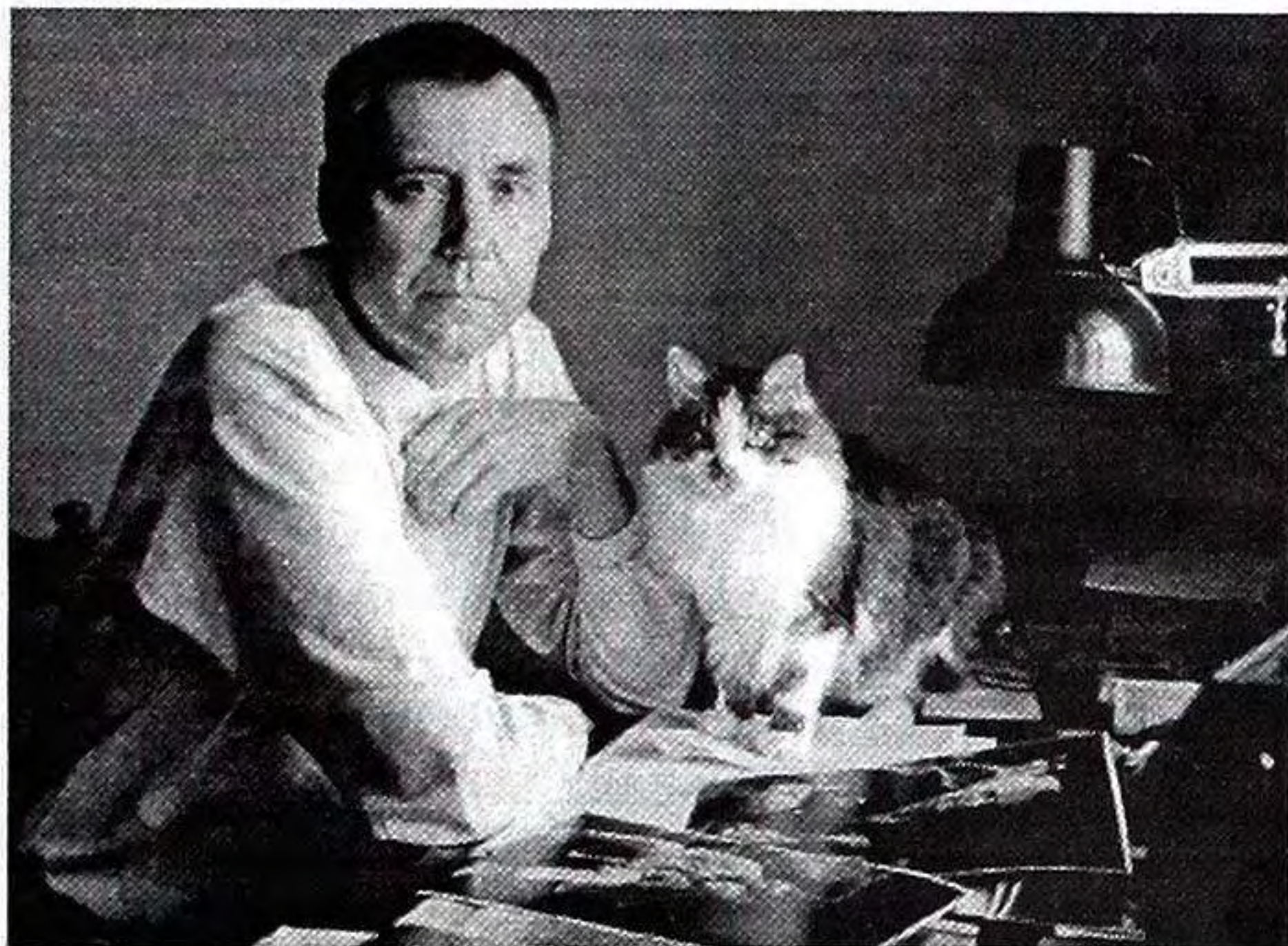

МАГ КІНОПОРТРЕТА

Час дарує нам чудові хвилини спілкування з людьми, й він же назавжди відносить їх в минуле. Залишаються враження, спогади — тендітні й нестійкі — та й вони з часом розтануть і щезнуть. Втім люди знайшли унікальну можливість «матеріалізувати», зупиняти ці миттєвості, закарбувавши їх на кіноплівці. І, згодьтесь, саме кінооператори, які володіють секретами цього таїнства, які осягнули магію світлописання на плівці, дарують нам цю можливість. Вони можуть зафіксувати, можуть знайти оптимальну точку зору, яка й відкриває об'єкт зйомки за допомогою не тільки кінокамери, але й особистого бачення.

Володимир Піка — кінооператор, що володіє і камерою, і власним баченням. Він прийшов на «Укркінохроніку» в часи, сприятливі для кіно (в розумінні кількості фільмів, що випускались). Для документаліста, який закінчив ВДІК, відкривалось широке поле діяльності (доводилось знімати по три-чотири картини в рік) і кінооператор професійно виконував поставлені перед ним завдання, знімаючи ветеранів війни, педагогів, авіаторів, спортсменів, учених. Підкоряючись неписаним законам кращих режисерів та опе-

раторів цієї студії, виявляв інтерес не до ідеології, не до виробничих відтінків, а до людини, фіксуючи на плівку її діяльність таким чином, щоб на екрані проявилась особистість. Не знаю, чи відомі сьогоднішній молоді ці імена, але для людей старшого віку вони досить промовисті: архітектор Тутученко («Обов'язок і пам'ять»), лікар Лук'янова («Професор Лук'янова»), олімпійський чемпіон Юрій Седих («Вага олімпійського молота»), письменник Леонід Первомайський («Ваш Леонід Первомайський»). Не сумніваюсь, що коли-небудь, переглядаючи ці фільми, історики кіно відзначать кваліфіковану зйомку і чуйність до об'єкта.

Доля подарувала Володимирі Піці зустріч з одностороннім і таким самим самовідданим кінематографістом, як і він, режисером Анатолієм Сирих. І, починаючи з фільму «Колесо Федора Примаченка» (1979), з'явилася цікава творча співдружність саме в портретному жанрі. Фільм знімали в Болотні, в хаті видатної народної художниці Марії Примаченко, але він був присвячений її синові, теж художнику, який творив свої картини, не відриваючись від плуга, від коня, від землі. Всо-туючи чарівність саме цієї землі, цього села, цієї хати і її мешканців, режисер і оператор дуже тонко творили феномен своєрідної індивідуальності, незнищеного творчого духу.

Мабуть, найбільш насиченим для оператора і став час творчої співдружності з Анатолієм Сирих. Тоді вони разом втілили серію кінопортретів. Задумувалось це не як серія, але життя саме так розпорядилось (у поета Геннадія Айгі була картина Григорія Гавриленка, Гавриленко спілкувався з Сергієм Параджановим, а той дуже високо цінував Гавриленка і його роботи). Цих художників об'єднував не тільки час, а й характер творчості. Ні Айгі, ні Гавриленко, ні Параджанов в силу особливостей свого таланту не могли стати угодовцями, служити ідеології та владі. Тому фільми «Зимові гульбища», «Григорій Гавриленко. Образ світлий», «Сергій Параджанов. Відвідини» можна об'єднати стверджуючою ідеєю творчої свободи, максимального самовираження особистості. Це, в свою чергу, вимагало від творців фільму витонченої форми втілення, вишуканої композиції, одне слово, адекватного вирішення. У тому, що фільми стали творчою удачею, значною мірою заслуга оператора Володимира Піки.

Тоді ж він створив самостійну роботу «Палац. Іронічна елегія», в якій ішлося про архітектора Камерона, за чий проектом споруджено палац в Павловську та палац К. Розумовського в Батурині — сьогодні спустіла, але все ще велична споруда. В цього палацу виявилась теж складна доля, і автор фільму каже, що йому хотілося передати думку про миттєвість слави мирської...

Усього на рахунку оператора Піки 50 фільмів (минулого року він зняв «Останню дорогу» з Мамедовим). Піка — представник української школи документального кіно, яка вирізняється поетичним баченням, передачею інформації через особисте сприйняття автора. Він залишається відданим їй і сьогодні. Відданим кінематографу. Коли років три тому «Укркінохроніка» опинилась «на міліні», чимало кінематографістів знайшли собі місце прибутковіше. Володимир Піка як людина мобільна, яка не звикла сидіти без діла, теж було залишив студію. Але ненадовго. Днів на два. Потім повернувся, адже студія стала його другою домівкою, і там, незважаючи ні на що, продовжують працювати люди.

Звичайно, нелегко професіоналу такого рівня залишатися в «простой» (навіть подумати страшно, скільки цікавих подій останніх років хоча б у вигляді хроніки не залишилось на кіноплівці!). Але людина завжди може знайти застосування своїм творчим силам. Немає можливості знімати на кіноплівку? Піка бере фотоапарат — займається фотографією ще з шкільних років, має великий фотоархів — і створює серію портретів своїх колег, майстрів-документалістів Олександра Ковалю, Арнальдо Фернандеса, Ізраїля Гольдштейна, Анатолія Сирих, Володимира Кукоренчука. Більше того, він пише до цих портретів лаконічні, місткі, художньо витримані тексти. Так виникла на сторінках журналу «Кіно-Театр» «Фотогалерея» Володимира Піки.

Зараз він завершує авторську роботу (режисер і оператор) — документальний відеофільм про свого брата, вченого-етнографа, який разом з іншими дослідниками загинув в науковій експедиції на Чукотці. Нелегко дається фільм — «весь час хочеться вдосконалювати, аби зафіксувати, вже в документах, спогадах, власних почуттях, розповідь про близьку людину». Творчість триває. Снаги Вам, Володимире Івановичу!

Лариса Брюховецька.